

Well-being a pracovná spokojnosť učiteľov – Slovensko 2023

Vybrané výsledky

Oľga Orosová¹, Janka Nováková², Beáta Gajdošová¹, Anna Janovská¹
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Filozofická fakulta

¹Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia

²Katedra psychológie

Medzinárodná štúdia ISPA (International School Psychology Association) „Global perspectives on teachers’ wellbeing and mental health following the COVID-19 pandemic“ <https://warwick.ac.uk/fac/soc/ces/research/current/globalteachermentalhealthcovid19/> pod vedením Dr Olympia Palikara, University of Warwick (PI), Professor Bonnie Nastasi, Tulane University (Co-I), Professor Kris Varjas, Georgia State University (Co-I) je venovaná sledovaniu well-beingu a pracovnej spokojnosti učiteľov v post-pandemickom období COVID-19. Riešiteľmi štúdie za SR sú Oľga Orosová, Janka Nováková, Beáta Gajdošová, Anna Janovská, Lucia Barbierik, Ondrej Kalina, Jozef Benka, Mária Bačíková, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, Eva Gajdošová, Silvia Majerčáková Albertová, Paneurópska Vysoká Škola v Bratislave, Fakulta Psychológie.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach sa už druhýkrát zapojila do medzinárodnej štúdie ISPA. Výsledky prvej štúdie „Psychological Well-Being in Children and Adolescents“ za Slovensko sú publikované Orosova, O., Gajdosova, B., Janovska, A. (2016). Well-Being Among Slovak Adolescents. In: Nastasi, B., Borja, A. (eds) International Handbook of Psychological Well-Being in Children and Adolescents. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-2833-0_12.

Kvantitatívne a kvalitatívne dáta druhej medzinárodnej štúdie „Global perspectives on teachers’ wellbeing and mental health following the COVID-19 pandemic“ sú v procese spracovávaná.

Prvým výsledkom druhej štúdie bol venovaný workshop medzinárodnej konferencie ISPA (International School Psychology Association) v Bologni, Taliansko, 2023. Vybrané prezentované výsledky na konferencii za Slovensko týkajúce sa spokojnosti učiteľov s podmienkami ich práce (School Workplace Conditions, Ansley, 2019) uvádzame.

Do výskumu faktorov well-beingu a pracovnej spokojnosti učiteľov v post-pandemickom období COVID-19 na Slovensku sa zapojilo 2636 učiteľov základných a stredných škôl SR (priemerný vek 42,3, 88 % žien). 3649 učiteľov sa výskumu zúčastnilo, 1013 učiteľov bolo vylúčených zo spracovania dát (absencia dát, neúplnosť údajov). On-line zber dát prebiehal od 15.03.2023 do 30.03.2023 v spolupráci s Národným inštitútom vzdelávania a mládeže SR.

Učítelia na položky dotazníka týkajúce sa ich spokojnosti s podmienkami ich práce odpovedali prostredníctvom škály 0=neviem (odpovede boli vylúčené z analýz), 1=veľmi nespokojný/á, 2=nespokojný/á, 3=spokojný/á, 4=veľmi spokojný/á.

Sú učítelia spokojní so vzťahmi na škole?

Výsledky sú mimoriadne pozitívne. **84,1%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so vzťahmi s vedením školy. **90,5%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so vzťahmi

s ostatnými zamestnancami školy. **72,7%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so vzťahmi s rodičmi. Najvyššie percento **94,1%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so vzťahmi so študentmi. Ostávajúcou pretrvávajúcou výzvou je poskytovanie opory a pomoci učiteľom, ktorá umožní udržateľnosť a rozvoj dobrých vzťahov. Spolupráca s rodičmi, ktorá kladie na učiteľov mimoriadne nároky, vyžaduje osobitnú pozornosť.

Sú učitelia spokojní s pracovnou záťažou a očakávaniami vedenia?

Tri štvrtiny, tzn. **74,1%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s pracovnou záťažou a očakávaniami vedenia, čo je možné považovať za priaznivý výsledok. Navyše **78,5%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s podporou ich pracovného výkonu zo strany vedenia a **75,5%** s podporou vedenia školy pri zvládaní správania žiakov.

Uvedené výsledky priaznivo dopĺňa aj zistenie, že až **86,8%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s podporou ich práce ostatnými zamestnancami školy a **79,9%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s podporou ostatných zamestnancov školy pri zvládaní správania žiakov.

Za mimoriadne priaznivý výsledok je potrebné považovať v kontexte už uvedeného skutočnosť, že až **82,9%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s úrovňou autonómie, ktorú na svojej pozícii smú mať. Autonómia učiteľa je mimoriadne dôležitým predpokladom rozvoja angažovanosti a vnútornej motivácie žiakov, ale aj faktorom rozvoja psychologického kapitálu učiteľa.

Sú učitelia spokojní s administratívnou záťažou a dostupným časom na prípravu?

60,1% učiteľov uviedlo, že sú nespokojní až veľmi nespokojní s množstvom vyžadovanej administratívnej práce. **60,2%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s množstvom času dostupného na prípravu a približne polovica, **52,8%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných množstvom času na spoločné prípravy a plánovanie. Uvedené podporuje dôležitosť pozornosti, ktorú je potrebné venovať zefektívneniu administratívnej záťaže učiteľov, ako aj rešpektu voči času, ktorý učitelia potrebujú na prípravu. Sú to nepochybne faktory, ktoré prispievajú k well-beingu učiteľov.

Sú učitelia spokojní s podporou ich práce zo strany rodičov?

67,6% učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s podporou ich práce zo strany rodičov. Približne polovica **53,1%** bolo spokojných až veľmi spokojných s podporou zvládania správania žiakov zo strany rodičov. Uvedený výsledok je výzvou pre obec psychologickú v poskytovaní vzdelávania a pomoci tak budúcim učiteľkám a učiteľom, ako aj učiteľkám a učiteľom v školskej praxi. Vedenie rozhovorov s rodičmi je pre učiteľov úloha, ktorá vyžaduje špecifickú prípravu a zdieľanie skúseností. Podporné skupiny učiteľov môžu aj v tomto smere zohrať mimoriadne priaznivú úlohu.

Sú učitelia spokojní so snahou a záujmom žiakov o učenie a školské výsledky? Sú učitelia spokojní so správaním žiakov?

Iba **48%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so snahou a záujmom žiakov o učenie a školské výsledky. Uvedený výsledok nie je priaznivý. Vyššie percento, **61,9%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so správaním žiakov. Uvedené zistenia sú významným podnetom pre prácu hlavne školských psychologov.

Sú učitelia spokojní s hodnotením svojej práce?

Výsledky sú do určitej miery alarmujúce. **69,2 %** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných **so spôsobmi a formami hodnotenia ich pracovného výkonu, avšak iba takmer polovica, 46,6 %** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných **s ostatnými benefitmi** a približne tretina, **iba 32,2 %** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných **s platom, finančným ohodnotením**. Uvedené výsledky sú osobitou výzvou pre lídrov na úrovni top manažmentu škôl, ale aj spoločnosti.

Sú učitelia spokojní s fyzickou bezpečnosťou na škole?

82,8% učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s fyzickou bezpečnosťou v kontexte školy. **17,2%** učiteľov bolo nespokojných až veľmi nespokojných s fyzickou bezpečnosťou v kontexte školy. Uvedený výsledok podporuje dôležitosť nepodceňovania, dôkladného vyhodnocovania signálov potenciálne ohrozujúcich bezpečnosť učiteľov a nevyhnutnosť prijímania proaktívnych opatrení.

Sú učitelia spokojní so svojou duševnou a emočnou pohodou?

Viac ako polovica, **59%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so svojou duševnou a emočnou pohodou. Uvedený výsledok nie je priaznivý pretože vedie k otázke, či môžu učitelia, resp. do akej miery môžu učitelia, ktorí uviedli, že sú nespokojní (**32%**) až veľmi nespokojní (**9%**) so svojou duševnou a emočnou pohodou, prispievať k duševnej a emočnej pohode svojich žiakov. Prezentované výsledky podporujú dôležitosť programov podpory well-beingu učiteľov a primeranosť hodnotenia práce učiteľov.

Sú učitelia spokojní s možnosťami profesného napredovania?

69,2% učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných so špecifickou prípravou alebo tréningom súvisiacim s ich profesnou rolou. **72,4%** učiteľov bolo spokojných až veľmi spokojných s momentálnymi príležitosťami pre ich profesný rozvoj. Uvedený výsledok, ktorý je možné považovať za priaznivý, zároveň podporuje dôležitosť ponuky príležitostí profesného rozvoja, ktorá bude reflektovať potreby a očakávania učiteľov.

Ďalšie výsledky štúdie za Slovensko budú zverejnené následne po spracovaní a publikovaní výsledkov medzinárodnej štúdie.

Kontakty:

Prof. PhDr. Oľga Orosová, CSc.
Mgr. Janka Nováková
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Filozofická fakulta
Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia
Katedra psychológie
Moyzesova 9
Košice 040 01
olga.orosova@upjs.sk
janka.novakova@student.upjs.sk